

*Opheffing van de handelingsonbekwaamheid
van de ongehuwde vrouw*

Vergelijking van de artikelen van de zevende titel van
het nader gewijzigd ontwerp (N.G.O.) en van het
amendement

BIJLAGE II B VAN HET VERSLAG

No. 14

N.G.O.

Amendement

ZEVENDE TITEL

Van de wettelijke gemeenschap van goederen

EERSTE AFDELING

Algemene bepalingen

Artikel 174 N.G.O. = Artikel 174 Amendement

Van het ogenblik der voltrekking van het huwelijk bestaat tussen de echtgenoten van rechtswege algehele gemeenschap van goederen, voor zover daaromtrent bij huwelijkse voorwaarden niet is afgeweken.

Artikel 175 N.G.O. = Artikel 175 Amendement

De gemeenschap omvat, wat haar baten betreft, alle tegenwoordige en toekomstige goederen der echtgenoten, met uitzondering van door making of gift verkregen goederen ten aanzien waarvan de erflater of de schenker heeft bepaald, dat zij buiten de gemeenschap vallen.

Onvervreembare en hoogst persoonlijke goederen vallen in de gemeenschap voor zover het bijzondere karakter van die goederen zich daartegen niet verzet.

Artikel 176

De gemeenschap omvat, wat haar lasten betreft:

- a. de schulden, ten laste van ieder der echtgenoten vóór het huwelijk ontstaan;
- b. de schulden, tijdens het huwelijk aangegaan, hetzij door de man, hetzij door de vrouw met uitdrukkelijke of stilzwijgende bewilliging van de man;
- c. schulden uit door de vrouw aangegane overeenkomsten, waarbij zij zich tot het verrichten van arbeid of ten behoeve van een door haar uitgeoefend beroep of bedrijf heeft verbonden;
- d. de huishoudelijke schulden, bedoeld in artikel 162, door de vrouw aangegaan, behoudens die waarvoor ingevolge artikel 163 de man niet aansprakelijk is;
- e. de schulden van de echtgenoten buiten overeenkomst ontstaan.

Schulden uit door de man aangegane schenkingsovereenkomsten, andere dan de gebruikelijke, niet-bovenmatige, en uit overeenkomsten waarbij de man zich, anders dan in de uitoefening van een beroep of bedrijf, als borg of hoofdelijk medeschuldenaar heeft verbonden, komen niet ten laste van de gemeenschap, indien hij de overeenkomst tijdens het huwelijk zonder toestemming van de vrouw heeft aangegaan. Is de vrouw afwezig of in de onmogelijkheid haar wil te verklaren, dan kan de man de beslissing inroepen van de kantonrechter. Bij weigering van haar toestemming kan de beslissing van de rechtbank worden ingeroepen.

De doodschulden, na het overlijden vallende, worden alleen door de erfgenamen van de overledene gedragen.

Artikel 176

Zij omvat, wat haar lasten betreft, alle schulden van ieder der echtgenoten.

De schuld van een echtgenoot is, behalve op diens eigen goederen, verhaalbaar op de goederen der gemeenschap.

(Vgl. hetgeen in de toelichting op het amendement (bijlage II A van het verslag, Stuk no. 13), blz. 5, rechterkolom, is opgemerkt.)

Artikel 177

De rechtbank kan op een daartoe strekkend verzoek van de man aan de vrouw de bevoegdheid ontnemen, de gemeenschap door de in het eerste lid van het vorige artikel onder c genoemde overeenkomsten te binden. Ontneemt de rechtbank haar deze bevoegdheid, dan is de gemeenschap ook niet meer aansprakelijk voor schulden die daarna buiten overeenkomst in verband met door de vrouw verrichte arbeid of een door haar uitgeoefend beroep of bedrijf zijn ontstaan.

De rechtbank willigt het verzoek in, wanneer de vrouw niet voldoende geschiktheid of middelen voor de te verrichten arbeid of voor de uitoefening van het beroep of bedrijf bezit, of wanneer zij de man weigert voldoende inlichtingen omtrent haar arbeid, beroep of bedrijf en de daardoor verkregen resultaten te geven. Op de rechterlijke beschikking is artikel 163 leden 2, 3 en 4 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 178

Gemeenschapsgoederen kunnen alleen voor gemeenschaps-schulden worden uitgewonnen.

Voor schulden die van de zijde van een der echtgenoten ten laste van de gemeenschap zijn gekomen, kunnen gemeenschapsgoederen die alleen door of met toestemming van de andere echtgenoot mogen worden vervreemd, niet worden uitgewonnen, wanneer laatstgenoemde andere gemeenschapsgoederen aanwijst, die voldoende zijn voor betaling van de uitwinnende schuldeiser. Goederen, waarover een rechtsgeschil bestaat of die buiten Nederland zijn gelegen, komen niet voor aanwijzing in aanmerking.

Heeft een echtgenoot goederen buiten de gemeenschap, dan kunnen op die goederen slechts de schulden worden verhaald, die daarop zouden kunnen worden verhaald, indien er generlei gemeenschap was.

Artikel 178a

Heeft een der echtgenoten door een handeling waarbij hij een schuld heeft aangegaan, die niet ten laste van de gemeenschap komt, een goed verkregen, dan valt dat goed buiten de gemeenschap. Nochtans kan een goed dat krachtens de vorige zin buiten de gemeenschap valt, worden uitgewonnen alsof het een gemeenschapsgoed was, tenzij de schuld is voldaan uit goederen die hij uit anderen hoofde dan het in de vorige zin bepaalde buiten de gemeenschap had.

Heeft een der echtgenoten zonder uitdrukkelijke of stilzwijgende bewilliging van de andere echtgenoot een goed verkregen als betaling van een vordering der gemeenschap, waarover hem het bestuur niet toekomt, dan vallen dat goed en de verplichting tot teruggave of vergoeding van de waarde van dat goed buiten de gemeenschap.

Heeft een handeling van een der echtgenoten, waardoor de gemeenschap niet is verbonden, er toe geleid, dat de gemeenschap ten koste van de derde met wie die echtgenoot heeft gehandeld werkelijk is gebaat, dan omvat de gemeenschap de verplichting aan de derde diens schade tot ten hoogste het bedrag van die bate te vergoeden.

TWEDE AFDELING

Van het bestuur van de gemeenschap

Artikel 179

De man heeft het bestuur over de goederen der gemeenschap met uitzondering van de volgende goederen, waarover het bestuur aan de vrouw toekomt:

- a. de goederen die de man haar uit de door hem bestuurd goederen heeft verstrekt tot uitoefening van een beroep of bedrijf, benevens de goederen die de vrouw door haar arbeid, beroep of bedrijf heeft verdiend, en de vruchten en inkomsten van de goederen die de vrouw buiten de gemeenschap heeft;

Artikel 177

Indien de echtgenoten daaromtrent bij huwelijkse voorwaarden geen regeling hebben getroffen, heeft ieder van hen het bestuur over de goederen, die van zijn zijde in de gemeenschap zijn gevallen of te zijnen name zijn gesteld, over de goederen, die tot zijn bedrijf of beroep behoren en over de goederen, die tot zijn persoonlijk gebruik zijn bestemd.

- b. de kleren en kleynodiën, die tot het persoonlijk gebruik van de vrouw zijn bestemd;
- c. de tot de inboedel behorende zaken die zich in een woning bevinden, die de vrouw rechtmatig zonder haar man bewoont.

Onder inboedel wordt in dit en het volgende artikel verstaan het geheel van het huisraad en de tot stoffering en meubilering van de woning dienende roerende zaken, met uitzondering van boekerijen en verzamelingen van voorwerpen van kunst, wetenschap of geschiedkundige aard;

- d. gelden ten name van de vrouw bij een bank of giro-instelling geplaatst;
- e. auteursrechten op werken, waarvan de vrouw de maker is, en octrooien en aanspraken op octrooi voor uitvindingen van de vrouw, alsmede de vruchten en inkomsten van die goederen.

Tot aantasting van makingen en giften, die aan haar wettelijk erfdeel te kort doen, is uitsluitend de vrouw bevoegd.

Een echtgenoot moet de goederen der gemeenschap als een goed echtgenoot besturen.

In rechte treedt voor de gemeenschap, zowel eisende als verwerende, de vrouw op, wanneer het een door haar aangegane schuld betreft als in artikel 176, lid 1, onder c en d, genoemd, of een vordering tot opeising van goederen waarover het bestuur aan de vrouw toekomt, of tot aantasting van een making of gift die aan haar wettelijk erfdeel te kort doet, en in alle andere gevallen de man.

Van het in dit artikel bepaalde kan niet worden afgeweken.

Artikel 179a

Een echtgenoot aan wie het bestuur over goederen der gemeenschap toekomt, mag die goederen zonder toestemming van de andere echtgenoot vervreemden of bezwaren.

Nochtans behoeft die echtgenoot de toestemming van de andere echtgenoot voor de volgende handelingen:

- a. overeenkomsten tot vervreemding of bezwaring van onroerende goederen en van schepen die zijn of moeten worden te boek gesteld in de registers, genoemd in de artikelen 314, eerste lid, 319, tweede lid, en 749, eerste lid, van het Wetboek van Koophandel, tenzij de echtgenoot daarvan zijn bedrijf maakt en de handeling in dat bedrijf geschiedt;
- b. overeenkomsten tot vervreemding of bezwaring van inschulden, effecten en andere rechten, niet aan toonder, een en ander voor zover die goederen van de zijde van de andere echtgenoot in de gemeenschap zijn gevallen of op diens naam zijn gesteld;
- c. overeenkomsten tot vervreemding of bezwaring van zaken die tot de inboedel behoren en zich in de gemeenschappelijke woning der echtgenoten bevinden;
- d. giften met uitzondering van de gebruikelijke, niet-bovenmatige giften;
- e. verwerping van een nalatenschap of legaat of afstand van het aandeel in een huwelijksgemeenschap;
- f. scheiding en deling van een boedel, waarvan een aandeel aan de andere echtgenoot is opgekomen.

Is de andere echtgenoot afwezig of in de onmogelijkheid zijn wil te verklaren, dan kan de besturende echtgenoot de beslissing inroepen van de kantonrechter. Bij weigering van de in het tweede lid bedoelde toestemming kan de beslissing van de rechtbank worden ingeroepen.

Van het in dit artikel bepaalde kan niet worden afgeweken.

Artikel 179b

Heeft een van de in het vorige artikel bedoelde rechtshandelingen plaats gehad zonder de vereiste toestemming of rechterlijke machtiging, dan kan de echtgenoot wiens toestem-

(Vgl. hetgeen in de toelichting op het amendement (bijlage II A van het verslag, Stuk no. 13), blz. 5, rechterkolom, is opgemerkt.)

ming ontbrak, binnen één jaar nadat de handeling te zijner kennis is gekomen, de nietigheid van de rechtshandeling inroepen en de goederen waarover onrechtmatig is beschikt, van een ieder terugvorderen.

Rechten te goeder trouw om baat verkregen door derden — daaronder begrepen zij die met de echtgenoten hebben gehandeld — worden niettegenstaande het in het vorige lid bepaalde geëerbiedigd.

Artikel 179c

De echtgenoot die het bestuur heeft over het geheel of een gedeelte van het vermogen der gemeenschap, is verplicht de andere echtgenoot in te lichten omtrent de stand van de daartoe behorende goederen en schulden, en omtrent zijn gevoerd bestuur.

De andere echtgenoot heeft in geval van wanbeheer geen vordering tot schadevergoeding.

Van het in dit artikel bepaalde kan niet worden afgeweken.

Artikel 180

Wanneer een der echtgenoten afwezig is of in de onmogelijkheid verkeert de goederen der gemeenschap, waarover de wet hem het bestuur heeft opgedragen, te besturen, kan de andere echtgenoot aan de kantonrechter verzoeken hem dit bestuur op te dragen.

Wordt diensvolgens het bestuur aan de vrouw opgedragen, dan behoren, tenzij de rechter bij de opdracht andere regelen stelt, alle schulden, daarna door de vrouw aangegaan, tot de gemeenschap, met uitzondering van schulden, als bedoeld in artikel 176, lid 2.

Op de rechterlijke beschikking is artikel 165, lid 1, tweede en derde zin, leden 2 en 3, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 180a

De rechtbank kan op verzoek van de vrouw het bestuur van de goederen der gemeenschap, waarover de wet het bestuur aan de man heeft opgedragen, aan de man ontnemen en aan de vrouw opdragen, indien de man:

a. in ernstige mate de bepalingen omtrent het bestuur van de gemeenschap overtreedt; of

b. zonder redelijke grond weigert de nodige inlichtingen te geven omtrent de stand van de goederen en schulden der gemeenschap en het gevoerde bestuur.

De rechtbank kan op verzoek van de man het bestuur van goederen der gemeenschap, waarover artikel 179, lid 1, onder *a*, *d* en *e*, het bestuur aan de vrouw heeft opgedragen, aan de vrouw ontnemen en aan de man opdragen, indien de vrouw:

a. in ernstige mate de bepalingen omtrent het bestuur van de gemeenschap overtreedt; of

b. zonder redelijke grond weigert de nodige inlichtingen te geven omtrent de stand van de goederen en schulden der gemeenschap en het gevoerde bestuur.

Wordt krachtens het eerste lid het bestuur aan de vrouw opgedragen, dan geldt voor het vervolg hetgeen in artikel 176, lid 1, onder *b* en *c*, en lid 2, in de artikelen 177 en 179, en in het vorige lid ten aanzien van de man is bepaald, ten aanzien van de vrouw en hetgeen aldaar ten aanzien van de vrouw is bepaald, ten aanzien van de man.

Op de rechterlijke beschikking is artikel 165, leden 2 en 3, van overeenkomstige toepassing.

De verzoeker kan gedurende het geding met bewilliging van de rechter behoedmiddelen in het werk stellen teneinde te voorkomen, dat goederen van de gemeenschap worden wegemaakt of verspild.

N.G.O.

DERDE AFDEELING

Van de ontbinding der gemeenschap, en van het regt om daarvan afstand te doen

Artikel 181 = Artikel 181 B.W.

De gemeenschap wordt van rechtswege ontbonden:

- 1°. Door den dood;
- 2°. Door het aangaan van een huwelijk, op verlof van den regter, na afwezigheid van den echtgenoot;
- 3°. Door echtscheiding;
- 4°. Door scheiding van tafel en bed;
- 5°. Door scheiding van goederen.

De bijzondere gevolgen van de ontbinding, in de gevallen bij n°. 2, 3, 4 en 5 van dit artikel voorzien, zijn geregeld in de titels welke over die onderwerpen handelen.

Artikel 182 = Artikel 182 B.W.

Na het overlijden van een der echtgenooten, is de langstlevende verplicht, indien er minderjarige kinderen overblijven, binnen den tijd van drie maanden, eene boedelbeschrijving te doen opmaken van de goederen, welke de gemeenschap uitmaken. Die boedelbeschrijving kan onderhands, doch moet in tegenwoordigheid van den toezienenden voogd, worden opgemaakt. Bij gebreke van zoodanige boedelbeschrijving, duurt de gemeenschap voort, ten voordeele van de minderjarigen, doch nimmer ten hunnen nadeele.

Artikel 183 B.W. =

Artikel 183 N.G.O. = Artikel 181 Amendement

Na de ontbinding der gemeenschap, wordt de gemeene boedel bij helfte verdeeld tusschen den man en de vrouw, of hunne erfgenamen, zonder aanzien der zijde waarvan die goederen zijn voortgekomen.

De regelen, welke zijn vastgesteld in den zestienden titel van het tweede boek, handelende van *boedelscheiding*, zijn toepasselijk op de verdeling der wettelijke gemeenschap.

Amendement

TWEEDE AFDELING

Van de ontbinding der gemeenschap

Artikel 178

De gemeenschap wordt van rechtswege ontbonden:

1. door de dood;
2. door het aangaan van een huwelijk op verlof van de rechter, na afwezigheid van de echtgenoot;
3. door echtscheiding;
4. door scheiding van tafel en bed;
5. door een vonnis dat de gemeenschap opheft;
6. door een opheffing bij latere huwelijkse voorwaarden;
7. door faillissement van een der echtgenoten.

De bijzondere gevolgen van de ontbinding, in de gevallen bij 2, 3, 4, 6 en 7 van dit artikel voorzien, zijn geregeld in de titels, welke over die onderwerpen handelen en in de faillissementswet.

Artikel 179

Na het overlijden van een der echtgenoten, is de langstlevende verplicht, indien er minderjarige kinderen overblijven, binnen de tijd van drie maanden een boedelbeschrijving te doen opmaken van de goederen, welke de gemeenschap uitmaken. Die boedelbeschrijving kan onderhands, doch moet in tegenwoordigheid van de toezienende voogd, worden opgemaakt.

Artikel 180

Op vordering van een echtgenoot kan de gemeenschap worden opgeheven, wanneer de andere echtgenoot op lichtvaardige wijze schulden maakt, de goederen der gemeenschap verspilt, handelingen verricht, die kennelijk indruisen tegen het bestuur van de andere echtgenoot over goederen der gemeenschap, of zonder redelijke grond weigert de nodige inlichtingen te geven omtrent de stand van de goederen en schulden der gemeenschap en het daarover gevoerde bestuur.

De echtgenoot, die een eis tot opheffing van de gemeenschap heeft aanhangig gemaakt, kan tot behoud van zijn recht de maatregelen nemen, die in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering nader zijn aangegeven.

Het vonnis, waarbij de eis tot opheffing van de gemeenschap is toegewezen, werkt terug tot op de dag der rechtsvordering, vanaf welke dag de echtgenoten worden geacht te zijn gehuwd met uitsluiting van gemeenschap van goederen, onder al zoodanige bedingen als de rechter zal vaststellen.

De eis tot opheffing van de gemeenschap moet openlijk worden bekend gemaakt.

Artikel 184 B.W. =

Artikel 184 N.G.O. = Artikel 182 Amendement

De kleedingstukken, de kleinooden en gereedschappen, behoorende tot het beroep van een der echtgenooten, mitsgaders de boekerijen en verzamelingen van voorwerpen van kunst en wetenschap, en eindelijk de papieren of gedenkstukken, bijzonder tot het geslacht van een der echtgenooten betrekkelijk, kunnen aan de zijde waarvan zij oorspronkelijk afkomstig waren, worden terug gevorderd, tegen den prijs waarop dezelve, in der minne, of door deskundigen, geschat worden.

Artikel 185

Na ontbinding van de gemeenschap blijft ieder der echtgenooten voor het geheel aansprakelijk voor de schulden, waarvoor hij voordien aansprakelijk was.

Voor andere schulden van de gemeenschap is hij voor de helft aansprakelijk. Zolang de gemeenschap niet is verdeeld, kunnen voor deze schulden goederen die hij buiten de gemeenschap heeft, niet worden uitgewonnen, wanneer hij gemeenschapsgoederen aanwijst, die voor betaling van de uitwinnende schuldeiser voldoende zijn; goederen waarover een rechtsgeschil bestaat of die buiten Nederland zijn gelegen, komen niet voor aanwijzing in aanmerking.

De echtgenoot, die een schuld der gemeenschap voor het geheel heeft betaald, heeft voor de helft verhaal tegen de andere echtgenoot.

Artikel 183

De echtgenoot van wiens zijde een schuld in de gemeenschap is gevallen, blijft na de ontbinding der gemeenschap voor die schuld aansprakelijk, behoudens zijn verhaal tegen de andere echtgenoot of diens erfgenamen voor de helft.

Artikel 186 B.W. vervalt

Artikel 187

De vrouw heeft het regt van de gemeenschap afstand te doen; alle overeenkomsten, daartegen strijdende, zijn nietig; afstand gedaan hebbende, kan zij uit de gemeenschap niets terug vorderen dan alleen het linnengoed en de kleederen tot haar lijf behoorende.

Zij wordt door dezen afstand ontheven van de verplichting om bij te dragen tot de schulden der gemeenschap.

Onverminderd het regt der schuldeischers op de gemeenschap, blijft de vrouw in de verpligting om aan hen te voldoen de ten laste van de gemeenschap komende schulden, waarvoor de vrouw ook aansprakelijk zou zijn, indien er geenerlei gemeenschap was geweest; behoudens haar verhaal voor het geheel op haren man, of diens erfgenamen.

Artikel 188

De vrouw die van het voorrecht, bij het vorige artikel omschreven, wil gebruik maken, is verplicht binnen de tijd van drie maanden na de ontbinding der gemeenschap ter griffie van de arrondissementsrechtbank der laatste gemene woonplaats een akte van afstand uit te brengen en deze te doen inschrijven in het huwelijksgoederenregister, bedoeld in artikel 207, op verbeurte van dit voorrecht.

Indien de gemeenschap door den dood van den man ontbonden wordt, begint de termijn van drie maanden te loopen van den dag waarop de vrouw van dat overlijden heeft kennis gedragen.

Artikel 189

Indien de vrouw binnen den voorzeiden termijn is overleden, zonder eene akte van afstand te hebben uitgebragt, zijn hare erfgenamen bevoegd, binnen den tijd van drie maanden na haar overlijden, of nadat zij van dat overlijden hebben kennis gedragen, en op de wijze bij het vorige artikel omschreven, van de gemeenschap afstand te doen.

De aanspraak der vrouw tot terugvordering van haar linnengoed en kleederen uit de gemeenschap, kan door hare erfgenamen niet worden gemaakt.

N.G.O.**Amendement**

Artikel 190 = Artikel 190 B.W.

Indien de erfgenamen van de vrouw niet eenpariglijk hebben gehandeld, zoo dat de eene de gemeenschap aanvaard, en de andere daarvan afstand gedaan heeft, kan degene, die dezelve aanvaard heeft, niet meer genieten dan het erfdeel, hetwelk hem voor zijn hoofd toekomt in de goederen, die bij scheiding aan de vrouw zouden zijn te beurt gevallen.

Het overschot blijft aan den man, of deszelfs erfgenamen, die daarentegen jegens den erfgenaam, die afstand gedaan heeft, belast zijn met de voldoening van al hetgeen de vrouw, in geval van gedanen afstand, zoude hebben kunnen vorderen, doch alleen ter beloope van het erfdeel, hetwelk dengenen, die afstand gedaan heeft, voor zijn hoofd toekomt.

Artikel 191 = Artikel 191 B.W.

De vrouw, die zich de goederen der gemeenschap heeft aange trokken, kan van die gemeenschap geenen afstand meer doen.

Daden van eenvoudig beheer, of het behoud der goederen betreffende, brengen dat gevolg niet te weeg.

Artikel 192 = Artikel 192 B.W.

De vrouw, die eenige goederen van de gemeenschap heeft weggemaakt of verduisterd, blijft in gemeenschap, niettegenstaande haren gedanen afstand; hetzelfde geldt ten aanzien van hare erfgenamen.

Artikel 193 = Artikel 193 B.W.

In geval de gemeenschap door den dood van de vrouw ontbonden wordt, kunnen hare erfgenamen van de gemeenschap afstand doen, binnen den tijd, en in den vorm, ten aanzien der vrouw zelve voorgeschreven.